

Posiedzenie Rady Ochrony Pracy 26 lutego 2018 r.

Działania kontrolne i prewencyjne Wyższego Urzędu Górniczego i Urzędu Dozoru Technicznego

Informację o działaniach kontrolnych i prewencyjnych Wyższego Urzędu Górniczego przedstawili Radzie wiceprezes WUG **Krzysztof Król** oraz dyrektor Departamentu Warunków Pracy i Szkolenia WUG **Piotr Karkula**.

Zadania nadzoru górniczego wykonywane są przez WUG, 11 okręgowych urzędów górniczych oraz specjalistyczny urząd górniczy. Według stanu na 31 grudnia 2017 r. nadzorowały one ponad 7,5 tys. zakładów górniczych, w tym 41 podziemnych zakładów górniczych, 7374 – odkrywkowych zakładów górniczych, 93 otworowe oraz 192 zakłady wykonujące roboty geologiczne. Nadzorem i kontrolą objęto również podmioty trudniące się zawodowo ratownictwem górniczym, jednostki zajmujące się szkoleniami pracowników ruchu zakładów górniczych oraz ok. 4 tys. firm usługowych zatrudniających blisko 50 tys. pracowników.

W latach 2013 – 2017 w górnictwie odnotowano ponad 11 tys. wypadków ogółem. „Liczba wypadków systematycznie spada z 2551 w 2013 r. do 2078 w 2017 r.” – podkreślił dyrektor Karkula. Analiza wypadkowości ogółem z podziałem na załogę własną i firmy usługowe wykazuje utrzymywanie się tendencji spadkowej wypadkowości wśród załogi własnej. Natomiast zdecydowanie wzrosła wypadkowość ogółem wśród pomiotów usługowych wykonujących czynności w ruchu zakładów górniczych (wzrost o 9,5% w porównaniu 2016 r.) W 2017 r. w polskim górnictwie odnotowano zdecydowany spadek liczby wypadków śmiertelnych – z 27 w 2016 r. do 15 w 2017 r. Ale też wzrost liczby wypadków ciężkich z 9 w 2016 r. do 14 w 2017 r.

Głównymi przyczynami wypadków ciężkich i śmiertelnych w latach 2013 – 2016 były zdarzenia o charakterze górniczym (zawał oraz oberwanie się skał ze stropu i ociosu, tąpnięcia, zapalenie metanu), natomiast w 2017 r. dominowały zdarzenia o charakterze mechanicznym (wykonywanie prac lub przechodzenie przez trasę przenośnika będącego w ruchu, przebywanie w zasięgu pracy maszyn i urządzeń, uderzenie przez urządzenie transportu poziomego). „Niepokojącym jest fakt, że prawie 1/3 wypadków śmiertelnych i ciężkich dotyczyła pracowników najbardziej doświadczonych, o stażu pracy powyżej 20 lat” – podkreślili przedstawiciele WUG.

W wyniku kontroli przeprowadzonych w ub. r. przez pracowników inspekcyjno-technicznych urzędów górniczych zatrzymano łącznie 1618 robót górniczych oraz ruch maszyn i urządzeń.

Najwięcej zatrzymań – 1080 – w kopalniach węgla kamiennego spowodowanych było nieprawidłowym stanem urządzeń energomechanicznych. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami pracownicy urzędów górniczych skierowali do sądów rejonowych 207 o ukaranie, skierowali do przedsiębiorców 1160 wniosków o zastosowanie środków oddziaływania wychowawczego, nałożyli na 943 osoby mandaty karne na łączną kwotę ponad 409 tys. zł.

Istotne znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa w zakładach górniczych ma działalność prewencyjna WUG. Przy ustalaniu kierunków tych działań wykorzystywane są prace komisji powoływanych przez prezesa WUG – Komisji ds. Zagrożeń w Podziemnych Zakładach Górniczych Wydobywających Węgiel Kamienny, Komisji ds. Zagrożeń w Podziemnych Zakładach Górniczych Wydobywających Kopaliny inne niż Węgiel Kamienny, Komisji Bezpieczeństwa Pracy w Górnictwie, Komisji ds. Ochrony Powierzchni oraz Komisji ds. Szkoleń w Górnictwie.

W ramach działalności prewencyjnej WUG współpracuje m.in. z Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz Zakładem Ubezpieczeń Społecznych. Wykorzystanie przyrządów kontrolno-pomiarowych zakupionych m.in. ze środków NFOŚiGW podnosi jakość prowadzonego nadzoru w zakładach górniczych, co pozwala na rzetelniejszą identyfikację zagrożeń dla środowiska pracy i bezpieczeństwa powszechnego. W ramach współpracy z ZUS w latach 2009 – 2017 odbyło się 57 szkoleń, opracowano 13 broszur i 13 ulotek oraz 7 filmów szkoleniowych. Opracowano także 5 materiałów szkoleniowych w formie poradników.

Działania prewencyjne prowadzone przez WUG to także organizacja cyklicznych konferencji „Problemy bezpieczeństwa i ochrony zdrowia w polskim górnictwie”. W tym roku odbędzie się 20 konferencja. Ponadto organizowane są spotkania i narady m.in. z kierownictwem zakładów górniczych, pracownikami służb bhp i przedstawicielami społecznej inspekcji pracy, spotkania informacyjne z osobami dozoru ruchu zakładów górniczych połączone ze szkoleniami popularyzującymi „dobre praktyki w górnictwie”. Przy Wyższym Urzędzie Górniczym działa także Fundacja „Bezpieczne Górnictwo im. Wacława Cybulskiego”, która promuje bezpieczne metody pracy. M.in. organizuje różnego rodzaju konkursy np. „Karbidka” (dla dziennikarzy zajmujących się problematyką górniczą), konkurs fotograficzny pt. „Na morzu i na lądzie – nowoczesne oblicza górnictwa”, konkurs „Bezpieczna kopalnia”. Przyznawane są również wyróżnienia „Dzielny górnik” za szczególną postawę godną naśladowania.

„Urząd Dozoru Technicznego to nowoczesna jednostka inspekcyjna, notyfikowana i ekspercka, efektywnie działająca w obszarze bezpieczeństwa publicznego przy jednoczesnym stymulowaniu rozwoju państwa” – w ten sposób zaprezentował kierowaną przez siebie instytucję prezes UDT **Andrzej Ziółkowski**. Poinformował, że dozorowi technicznemu podlega ponad 1,3 mln urządzeń. W 2017 r. UDT przeprowadził ponad 900 tys. badań technicznych. Szef UDT podkreślił, że badania okresowo przeprowadzane przez Urząd pozwalają zawczasu wykryć zagrożenia i skutecznie im przeciwdziałać. Zaznaczył, że polski system prawny jest szczelny i pozwala na wymierne ograniczenie zagrożeń przy eksploatacji urządzeń technicznych. Zwrócił również uwagę na uporządkowanie przepisów dotyczących uprawnień w zakresie obsługi wózków jezdniowych podnośnikowych. Wprowadzone zmiany prawne pozwolą skuteczniej egzekwować obowiązek posiadania odpowiednich kwalifikacji przez operatorów. Dotychczasowe przepisy były słabo czytelne i stwarzały ryzyko pracy z niewłaściwymi uprawnieniami lub przy ich całkowitym braku. Prezes UDT złożył podziękowania Radzie Ochrony Pracy za zaangażowanie i wsparcie tych zmian.

W swojej działalności UDT koncentruje się m.in. na eliminacji niebezpiecznych produktów przed ich wprowadzeniem na rynek oraz promowaniu wyrobów najwyższej jakości. W czynnościach kontrolnych wykorzystuje innowacyjne metody i narzędzia, które przyczyniają się do zmniejszenia zagrożenia w miejscu pracy. Wśród nich wymienił nowe metody analiz ryzyka (*risk based inspection*), zaawansowane analizy bezpieczeństwa procesowego (HAZOP, analiza warstw zabezpieczeń LOPA, certyfikacja SIL), które pozwalają zminimalizować ryzyko awarii, czyli ryzyko narażenia personelu na niebezpieczne sytuacje.

UDT prowadzi szereg działań edukacyjno-prewencyjnych i popularyzujących bezpieczeństwo techniczne, które mają na celu podnoszenie poziomu kultury technicznej i zmniejszenie liczby wypadków związanych z eksploatacją urządzeń technicznych, jak np. Dni Bezpieczeństwa Technicznego, Akademia UDT dla dzieci. Oferta szkoleniowa UDT obejmuje ponad 150 programów szkoleń w zakresie bezpieczeństwa technicznego prowadzonych przez wysoko kwalifikowaną kadrę wykładowców.

W dyskusji członkowie Rady wysoko ocenili działania kontrolne i prewencyjne Wyższego Urzędu Górniczego i Urzędu Dozoru Technicznego. Zwrócili uwagę na przestrzeganie zasad bhp przez pracowników firm usługowych w górnictwie. Mówili też o potrzebie wprowadzenia rozwiązań zapewniających odpowiedni poziom szkoleń w zakresie bhp z wykorzystaniem ośrodków certyfikowanych.

Stanowisko w tej sprawie Rada przyjmie na następnym posiedzeniu.

Rada przyjęła stanowisko w sprawie przeciwdziałania poważnym awariom przemysłowym i ograniczania ich skutków. Uznała w nim za konieczne promowanie wiedzy dotyczącej metod i sposobu przeciwdziałania poważnym awariom przemysłowym, realizację projektów badawczych i rozwojowych w tym obszarze. Zwróciła również uwagę na potrzebę wprowadzenia wymagań dotyczących przeciwdziałania poważnym awariom przemysłowym dla zakładów niesevesowskich.

Posiedzenie Rady rozpoczęło się od uczczenia chwilą ciszy pamięci zmarłego 12 lutego br. dr Andrzeja Paszkiewicza – członka Rady Ochrony Pracy od marca 1997 r., przewodniczącego Zespołu ds. Nauki, Edukacji i Promocji oraz Współpracy z Partnerami Społecznymi.

Dr Paszkiewicz był wieloletnim pracownikiem przemysłu drzewnego, redaktorem czasopism naukowo-technicznych i działaczem stowarzyszeń naukowo-technicznych. Był też sekretarzem Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Przemysłu Materiałów Budowlanych oraz I zastępcą sekretarza generalnego Naczelnej Organizacji Technicznej.

Za swoją pracę uhonorowany wieloma odznaczeniami państwowymi, resortowymi, regionalnymi i stowarzyszeniowymi oraz nagrodą im. Haliny Krahełskiej przyznaną przez głównego inspektora pracy za osiągnięcia w zakresie ochrony pracy i ochrony zdrowia w środowisku pracy.